

ብዛዕባ ስፕሪካክሰ/ Spikevax (ሞደርና/ Moderna) ኮቪድ/ COVID-19 ክታብት መረዳኢታ

እዋናዊ ዝኾነሉ: ዕለት 15 መስከረም/September 2021

ብዛዕባ እዚ ክታብት

ሞደርና/Moderna ክታብት ከምዝኾነ፤ እዚውን ሰባት ብናይ ኮቪድ/COVID-19 ከይሓሙ ዚከላኸል ክታብት እዩ። ክልተ ግዜ ዓቕን መጠን/doses ክታብት ከምዘድሊ፤ እዚውን መብዛሕትኡ ግዜ ካብ 4 ክሳብ 6 ሰሙናት ኣፈላላይ (ፍሉይ ንዝበሉ ኮንታት ንውሕ ብዝበለ ኣፈላላይ ግዜ) ከምዝውሃብ እዩ። ብናይ ሞደርና ኮቪድ/Moderna COVID-19 ክታብት ምንም ዓይነት ሕይወት ዘለዎ ቫይረስ ከምዘይብሉ እሞ ናብ ኮቪድ/COVID-19 ቫይረስ ኣቓሊ፡ ክህበካ ኣይክእልን። ስፕሪክ ፕሮቲን/spike protein ንዝተበሃለ ናይ SARS-CoV-2 ቫይረስ ጠቓሚ ንዝኾነ ዘርኢ ጂናዊ መለለይ/genetic code ዝሃዘ እዩ። ድሕሪ ክታብት ምውሳድ፤ ሰብነትካ ናይ ስፕሪክ ፕሮቲን/spike protein ንከባዛሕ ይሕግዝ። ብድሕሪኡ ድማ ንኮቪድ/ COVID-19 ምክንያት ንዝኾኖ SARS-CoV-2 ቫይረስ ብምፍላይ ንምቕላስ ንናትኻ ሕግም መከላኸሊ ሓይሊ መምርሒ ይገብረሉ። ዘርኢ ጂናዊ መለለይ/genetic code ቐልጢፉ ብሰብነት ይቋረጽ እይዩ።

ንኮቪድ/COVID-19 ምክልኻል ናይ ኮቪድ/COVID-19 ክታብት ንምውሳድ ዝፍቐደሉ ብጀኻ ካብቶም ሓበሬታ ወረቐቲ ዘለው ውሑድ ምክንያታት ሕድሕድ ሰብ ክወስድ ኣለዎ። ክታብት ምውሳድ ብፍቓደኛ ምዃን እዩ። ብዛዕባ ኮቪድ/COVID-19 ክታብት ምውሳድ ዚምልከት ዘተሓሳስበ ወይኻ ሕቶታት እንተሃልዩካ፤ ቐድሚ ክታብት ምውሳድ ምስ ናትኻ ክታብት ውሃቢ ከምኡውን/ወይኻ ሓፈሻዊ ሓኪም/GP ኣዘራርብ።

ናይቲ ክታብት ጥቕሚታት

ብጣዕሚ ዕሙቕ ብዝበለ ክሊኒካል መርመራታት ከምዘርእይዎ፤ ሞደርና/Moderna ክታብት ዕድሚኦም ≥ 12 ዓመትን ካብዚ ንላዕሊ ንዝኾኑ ሰባት ብጽቡቕ ኮነታ ንኮቪድ/COVID-19 ከምዝከላኸል እዩ። ክልተ ዓቕን መጠን/doses ሞደርና/Moderna ክታብት ካብ ዝወሰዱ ሰባት ብኮቪድ/ COVID-19 ዝሓመሙ ምስ ክታብት ዘይወሰዱ ክነጻጸር እንከሉ ካብ ሚኦቲ ናብ 94 ኢድ ትሕት ከምዝበለ እዩ። ብተወሳኺ ድማ ዕድሚኦም ልዕሊ 65 ዓመት ንዝኾኑ ሰባት (86%) ከምኡውን እቲ ክታብት ዕድሚኦም ኣሞንን 12-17 ዓመት ንዘለዉ መንእሰያት ጽቡቕ ውጽኢት ከምተረኽቦ እዩ።

ኻልኣይ ዓቕን መጠን/dose ኮቪድ/COVID-19 ክታብት ዝጀምሮ ንናይ ቐዳማይ ዓቕን መጠን/dose ክታብት ዝወሰድካሉ ድሕሪ ክልተ ሰሙናት ይኸውን። ናይ መጀመሪያ ዓቕን መጠን/dose ክታብት ቐዳሚ መከላኸሊ እንተወሃበ እውን፤ እዚ ዝውዳእ ንሓጺር ግዜ ጥራይ ክኸውን ይክእል። ናይ ኻልኣይ ዓቕን መጠን/dose ክታብት ጽቡቕ ውጽኢት ዘለዎ መከላኸሊ ከምዝህብ እዩ። ካብ ሚኦቲ 100 ኢድ ውጽኢት ዘምጽእ ክታብት ስለዘየለ፤ ስለዘይ ድሕሪ ክታብት ምውሳድካእውን ብኮቪድ/ COVID-19 ክትትሕዝን ክትሓምም ትክእል። ብሞደርና/Moderna ክታብት መከላኸሊ ንክንደይ ግዜ ከምዝጸንሕ ኣይንፈልጥን ኢና። ብዛዕባዚ ጉዳይ ብብግዚ ንምሃረሉ ኢና። ኣብዚ እዋን ናይ ኮቪድ/COVID-19 ክታብታት ነቲ ቫይረስ ምስርጫው ንምክልኻል ክንደየናይ ውጽኢት ከምዘለዎ ኣይንፈልጥን ኢና። እዚ ማለት ሰባት ክታብት እንተወሰዱ እውን ብኮቪድ/ COVID-19 ቫይረስ ከዝትሓዙን ዋላ እኳኦ ናይ ሕግም ምልክታት እንተዘይሃልዩዎም ወይኻ ውሑድ ምልክታት እንተኾነ፤ የግዳስ ነቲ ቫይረስ ንኻልኣት ሰባት ከማሓልፉ ይክእሉ።

ነዙይ እዩ ጠቓሚ ንዝኾኑ መከላኸሊ ስጉምቲ ብቐጻልነት ዘድልዩ፡

- ናይ ኣካል ርሕቕቲ
- ኢድኻ ምትሕጻብ
- ናይ ኣፍን ኣፍንጫን መሸፈኒ ማስኪ ምግባር
- ናይ ኮቪድ/COVID-19 መርመራ ምግባርን ከምቲ ናትኻ ምምሕዳር/ተራቶርይ ኣድላይነት ኣብ መወሰቢ ምጽናሕ እዩ።

ንክልቲኡ ዓቕን መጠን/ doses ሞደርና/Moderna ክታቦት እንተወሲድኻ እውን፤ ብከባቢኻ ዘሎ ሓለዎ ጥዕና ሰበሰልጣን ንመርመራ ቐድመ ኮነታ መሰረት ዘማልእ ናይ ሕማም ምልክታት (ንኣብነት፡ ረስኒ፤ ሳዓል፤ ሕማም ጉርሮ) እንተሃልዩ ሕጂውን ኮቪድ/COVID-19 መርመራ ምግባር፡

ነዙይ ክታቦት መን ክረኽብ ከምዝኽእል

ዕድሚኡም ≥ 12 ዓመትን ንዝኾኑ ሰባት ንናይ ስፒክሪክስ/Spikevax (ሞደርና/Moderna) ክትቦት ክጥቐሙ ብናይ ሕክምና ጽሬት ምምሕዳርን (TGA) ግዚያዊ ፍቓድ ከምዝሃቡ እዩ።

ነዙይ ክታቦት መን እዩ ክረኽብ ዘይኽእል

በዚ ዝሰዕብ እንተኔሩኻ ነዙይ ክታቦት ክትወስድ የብልኻን ይህን፡

- ቐድም ክብል ብዝተውሃብ ዓቕን መጠን/dose ናይ mRNA COVID-19 ክታቦት (እዚ'ውን Moderna ወይኻ Comirnaty (Pfizer)) ዘይምስምማዕ/anaphylaxis (እዚ ከቢድ ናይ ምኩሳዕ ኣለርጂክ ዓይነት) ተፈጠሩ እንተኔሩ
- ብዝኾነ ቫይረስ ትሕዝቶ፤ ንናይ polyethylene glycol (PEG) ዘኻተተ ድሕሪ ምቕላዕ ዘይምስምማዕ/anaphylaxis
- ቀቐድም ክብል ብዝተውሃብ ዓቕን መጠን/dose ናይ mRNA COVID-19 ክታቦት (እዚ'ውን Moderna ወይኻ Pfizer) ብጸገም myocarditis ወይኻ pericarditis ኣስተዋጽኦ ንሩ እንተኔሩ
- ተመኮሮ ብዘለዎ ሕማም መከላኸሊ ክታቦት ውሃቢ ወይኻ ብሕክምና ሰበሞያ ገምጋም ርዕይቶ ብምክታል፤ ቐድም ክብል ብዝተውሃብ ዓቕን መጠን/dose ናይ mRNA COVID-19 ክታቦት (እዚ'ውን Moderna ወይኻ Pfizer) ዝፍለጥ ምንም ዓይነት ኻልእ ከቢድ ጸገም እንተዘይሃልዩ እዩ።

ክታቦት ንምውሳድ ጥንቓቕታት

ሓዲሓዲ ኮነታት ንዘለዎም ሰባት ተወሳኺ ጥንቓቕ ክድልዩም ይኽእል፤ እዚ'ውን ከም ድሕሪ ክታቦት ምውሳድ ን30 ደቐቐ ዝኸውን ንምክትታል ምጽናሕ ወይኻ ካብ ምኩሳዕ ኣለርጂክ ፍሉይ ሞያተኛ ምኽሪ ንምርካብ እዩ። በዚ ዝሰዕብ እንተሃልዩኻ ንሕማም መከላኸሊ ክታቦት ውሃቢ እንተሃልዩኻ ምዝራብ፡

- ቐድም ክብል ብዝተውሃብ ዓቕን መጠን/dose ወይኻ ኣብ mRNA COVID-19 ክታቦት (እዚ'ውን Moderna ወይኻ Pfizer) ዘሎ ትሕዝቶ ናይ ምኩሳዕ ጸገም ተፈጠሩ እንተኔሩ
- ኣብ ኻልእ ክታቦታት ወይ ፈውሲታት ዘይምስምማዕ/anaphylaxis እንተተፈጠሩ። ምስ ዝወሰድኻዮ ኮቪድ/ COVID-19 ክታቦት መደባዊ ዘይኾነ ንጥረ ነገራት ከምዘየለ ንምርግጋዕ፤ ብናትኻ ክታቦት ውሃቢ ኣቢልኻ ምጽራይ ትኽእል
- እዋንዚ ምስ ጸገም mastocytosis ዝተፈልጠ እም ሕክምና ዘድልዩ ዘይምስምማዕ/anaphylaxis እንተሃልዩ እዩ

ናይ ምድማይ ጸገም እንተሃልዩኻ ወይኻ ናይ ደም መቕጠኒ ፈውሲ (anticoagulant) ትወስድ እንተኾይንኻ፤ ንሕማም መከላኸሊ ክታቦት ውሃቢ ምንጋር። ኣብ ጭዋዳ ውሽጢ መርፍእ ምውጋዕ ድሕንነት ዘለዎ ንምዃኑ ንምውሳኔ ናትኻ ሕማም መከላኸሊ ክታቦት ውሃቢ ክሕግዝኻ ከምዝኽእልን እም ነቲ መርፍእ ንምውሳድ መዓዝ ጽቡቕ ግዘ ከምዝኾነ ንምውሳኔ ይሕግዝኻ እዩ።

ቐድሚ ነቲ ክታቦት ምውሳድኻ ፍሉይ ብዝበሉ ኮነታት ንምዝርራብ

ሰባት ንሞደርና/Moderna ክወስዱ ናይ ቐድመ ጥንቓቕ ኮነታት

በዚ ዝሰዕብ ዝኾነ ኮነታ ታሪኽ ንዘለዎም ሰባት ሞደርና/Moderna ክታቦት ክረኽቡ ከምዝኽእል፤ የግዳስ ነቲ ክታቦት ንምውሳድ ብዛዕባ ጽቡቕ ግዝን ብዛዕባ ዝዳለው ተወሳኺ ጥንቓቕ ምስ ሓፈሻዊ ሓኪም/GP፤ ምስ ሕማም መከላኸሊ ክታቦት ፍሉይ ሞያተኛ ወይኻ ምስ ናይ ልቢ ሰበሞያ/cardiologist ምኽሪ ምርካብ የድለ፡

- ብቐረባ እዋን (እዚ'ውን ኣብ ዝሓለፉ 6 ኣዋርሒ) ወይኻ ሕጂ ንሕማም ልቢ ዘተሓሳስብ፤ ንኣብነት፡ myocarditis, pericarditis, endocarditis
- ዘይሓውይ ሕማም ቍርጥማት (እዚ'ውን ተግባራዊ ምዝኾነ ሕማም ልቢ/myocardial ሕበጥ) ወይኻ ዘይሓውይ ከቢድ ሕማም ልቢ
- ዘይድሕን ከቢድ ናይ ልቢ ጠጠው ምባል ወይ ምግዳድ

ዝተዳኸመ ሕማም መከላኸል አሰራር ላይ ጊዜ ያለው ሰባት (immunocompromise)

ምስ ዝተዳኸመ ሕማም መከላኸል አሰራር ላይ ጊዜ ያለው ሰባት ዚኸተት ንሕማም መከላኸል አሰራር ላይ ጊዜ ያለው ዘዳኸም ናይ ጥዕና ኮነታ ንዘለዎም ሰባት እዩ። ከምኡውን ንሕማም መከላኸል አሰራር ላይ ጊዜ ያለው ደውሲታት ንዝወስዱ ሰባት ዘኸተተ እዩ።

ብዝተዳኸመ ሕማም መከላኸል አሰራር ላይ ጊዜ ያለው ሰባት ናይ ኮቪድ/COVID-19 ክታበት ንክወስዱ ናይ ኣውስትራሊያ መንግስቲ ብጣዕሚ ይህብር እዩ። ሞደርና/Moderna ሕይወት ዘለዎ ክታበት ኣይኾነን። ብዝተዳኸመ ሕማም መከላኸል አሰራር ላይ ጊዜ ያለው ንዘለው ሰባት ድሕነቱ ዝተሓለወ እዩ።

ብዝተዳኸመ ሕማም መከላኸል አሰራር ላይ ጊዜ ያለው ሰባት ውሽጢ ዚኸተት ምስ ሄቶአይቪ/ HIV ንዝነበሩ እሞ ብሰንኪ ኮቪድ/ COVID-19 ቫይረስ ምዃትን ዘኸተተ ከቢድ ሕማም ጸገም ንዝቻልዎ ሰባት ይኸውን።

ብናይ ሞደርና/Moderna ክሊኒካል መርመራታት ብጀኻ ምስ ውሑድ ዝተረጋገጸ ሄቶአይቪ/ HIV ዘለዎም ጉጅላታት ብኸልእ ዝተዳኸመ ሕማም መከላኸል አሰራር ላይ ጊዜ ያለው ሰባት ኣየካተተን እዩ። ብዝተዳኸመ ሕማም መከላኸል አሰራር ላይ ጊዜ ያለው ሰባት ምስ ኻልኣት ሰባት ክነጻጸር እንከሎ ናይ ሞደርና/Moderna ክታበት ክንደየናይ ውጽኢት ከምዘለዎ ኣይንፈልጥን ኢና። ሞደርና/Moderna ክታበት ንኣፈሻዊ ሕዝቢ ከምዃኑ መጠን ብዝተዳኸመ ሕማም መከላኸል አሰራር ላይ ጊዜ ያለው ሰባት ጽቡቕ ውጽኢት ከይነበር ይኸእል። ኻልኣት ናይ መከላኸል ሰጉምቲታት፣ ድሕሪ ነቲ ክታበት ምውሳድካ ከም ኣካል ርሕወቲ ምሕላው ጠቓሚ እዩ።

ጥንሳት ወይኻዓ ጡብ ንዘጠና ደቂ ኣንስትዮ

ንጡንሳት ደቂ ኣንስትዮን መንእሰያት መደባዊ ዝኾኑ mRNA-based COVID-19 ክታበታት ውሽጢ ሓዲኡ ክዳለው ይግባእ። ኣብዝኾነ ድረጃ ጥንሳ ንፕፊዘር/Pfizer ወይኻዓ ሞደርና/Moderna ክታበት ምውሳድ። ንምጥናስ ዝፅእሩ እንተኾይነን እሞ ነቲ ክታበት ንምውሳድ ግዘ ምንጻፍ ኣየድልዎኹን ወይኻዓ ድሕሪ ክታበት ምውሳድኹን ዘይምጥናስ ዝብሎ ሓሳብ ክተውግዳ ኣለኹን።

ኮቪድ/COVID-19 ምስዘለዎን ጥንሳት ደቂ ኣንስትዮ ብከቢድ ሕማም ናይ ምቕላዕ ከምዝውስኹን እሞ ብኣንጻራዊ ጥንሳ ዝኾነ ውጽኢት የምጽእ እዩ። ትኸኸለኛ ዝኾነ ዓለምለኸ ማስረጃ ከምቲዘርእዩ ንጥንሳትን ዘጠና ደቂ ኣንስትዮ ሞደርና/Moderna ክታበትድሕነት ዘለዎ ከምዝኾነ እዩ። ነቲ ክታበት መዓዝ ከምትወስዱ ዚምልከት ምስ ናትኹን ሓለዎ ጥዕና ሰበጥዎ ምዝርራብ ትኸእላ።

ናይ ኣዶ ጡብ ዘጠብ እንተኾይነን፣ ንናይ ሞደርና/Moderna ክታበት ምውሳድ ይኸእል። ድሕሪ ክታበት ጡብ ክተጠብ ጠጠው ምግባር ኣየድሊን።

ምስ ኮቪድ/COVID-19 ታሪኽ ንዘለዎ ሰባት

ቐድሞ ክብል ኮቪድ/COVID-19 ቫይረስ እንተኔሩካ፣ ንናትኻ ሕማም መከላኸል ክታበት ውሃቢ ምንጋር እዩ። ቐድሚ ኮቪድ/COVID-19 ክታበት ምውሳድካ ካብቲ ሕማም ድሕሪ ምጥዓይ ክሳብ ሽድሽተ ኣዋርሒ ልትጽቢ ኣለካ። ብቲ ዘዳልወልካ ኣቢሉ ምኽሪም ክህበካ ይኸእል። ብኮቪድ/COVID-19 ቐጻላይ ዝኾነ ሕመም እንተሃልዩካ፣ እሞ ነቲ ክታበት ንምውሳድ መዓዝ ጽቡቕ ግዘ ከምዝኾነ ምስ ናትኻ ንሕክምና ዘዳልው ሓኪም ምዝርራብ እዩ።

ሞደርና/Moderna ክታበትን ሕጻውንቲ

ዕድሚኦም ≥ 12 ዓመት ወይኻዓ ካብዚ ንላዕሊ ንዝኾኑ ሰባት ሞደርና/Moderna ክታበት ንምጥቓም ግዚያዊ ፍቓድ ከምዝረኽቡን እሞ ትሕቲ እዚ ንዘለዎ መንእሰያት ምሃብ ኣይኸእልን።

ንድሕንነት ሞደርና/Moderna ምርግጋፅ

ንክታበት መጽናዕቲ መርመራ ናይ ገንዘብ ሓገዝ ብምውሳኽ ከምኡውን ነመርመራ መፅናዕቲ ብጣዕሚ ብዘሕ ቍፅል ዘለዎም ብፍቓደኛ ንዝኾኑ ፍቓደኛ ንዝኾኑ ምጥቓም ስለዝተኸኣለ ንናይ ሞደርና/ Moderna ከምኡውን ኻልኣት ኮቪድ/COVID-19 ክታበታት ቐልጢፉ ክፍጠር ጌሩ እዩ። ግፍሕ ብዝበለ ክሊኒካል መርመራ ናብ 30,000 ዝኾኑ ሰባት ከምተሳተፉን ናይ ሞደርና/Moderna ክታበት ድሕንነት ዝተሓለወን ጽቡቕ ውጽኢት ከምዘለዎ ኣፍሊጡ እዩ።

ኣውስትራሊያ ውሽጢ ንዘለዎ ክታበታት ኩሎም ብናይ TGA ኣቢሉ ገምጋም ይግበር እዩ። እዚውን እቲ ክታበት ተቐባልነት ንክረኽብ፣ ድሕንነት ክታበት፣ ውጊኢት ዘለዎን ብጣዕሚ ጽሬት ዘለዎ ደረጃ ንክምረት የረጋግፅ እዩ። ንናይ ኮቪድ/COVID-19 ክታበት ተቐባልነት ኣሰራርሓ ከይዲ መግለጺ ኣብ ድረገጺ [TGA ድረገጽ/TGA website](https://www.tga.gov.au/medicines/medicines-safety/medicines-safety-2021-05-11) ይዳለው እዩ።

ንድሕንነት ኮቪድ/COVID-19 ክታበታት ኣብ ሙሉእ ብናይ ኮቪድ/COVID-19 ሕማም ምክልኻል ክታበት ፕሮግራም ምቕጽጻር ይግበር እዩ።

ንቫስዘይራ/hVaxzevria (ኣስትራዘነካ/ AstraZeneca) ክታበት ድሕሪ ምውሳድ ክፍጠር ዚኸእል ውሑድ ጸገማት፣ እዚውን ምስ ውሑድ ቍፅል ደም ፕላተላት/platelet ዚተዛመደ ናይ ደም ምርጋፅ ሪፖርቲታት ከምዝግበር እዩ። ናይ ኣስትራዘነካ/ AstraZeneca

ክታብት ዝሰርሓሉ ምስ ሞደርና/Moderna ዝተፈለየ መንገዲ እዩ። እዚ ኮነታ ምስ ሞደርና/Moderna ኮቪድ/COVID-19 ክታብት ዘራኽብ ዘርእይ መረዳኢታ የለን።

ክፍጠር ብዚኸእል ጸገም ጥርጣረ እንተሃልዩ፤ ንናትኻ ክታብት ውሃቢ ወይኻ ያልእ ሓለዋ ጥዕና መምርሒ ወይኻ ብቐጥታ ንTGA መደባዊ ዝኾነ ሪፖርቲ ይዳለው።

ብባዕልኻ ሪፖርቲ ክትገብር እንተደሊኻ፤ ምስ ኮቪድ/ COVID-19 ክታብታ ዚተዛመደ ዚፍጠር ጸገም ሓበሬታ ንምርካብ በጃኹም ኣብ ድረገጹ [TGA website](https://www.tga.gov.au) ኣቲኻ ምርኣይ።